

Nieuwsbrief Slachtofferbeleid

Nr 46, September 2010

In dit nummer

Actueel

- *Verplichte bloedtest bij misdrijf met risico voor besmetting*
- *Nabestaandenbijeenkomst*
- *Dag herdenken geweldslachtoffers*

Actueel project VPS

- *Balance Score Card slachtofferloketten*
- *Boekje over het vernieuwd slachtofferloket*

Actueel organisaties

- *Nieuwe directeur Schadefonds Geweldsmisdrijven*
- *Samenwerking Slachtoffer in Beeld en Slachtofferloket Utrecht*

Actueel Beleid

- *Actueel Internationaal*
- *Ontwikkelingen regelgeving binnen de EU*

De Nieuwsbrief Slachtofferbeleid wordt maandelijks verspreid en is bedoeld om betrokkenen bij het slachtofferbeleid op de hoogte te houden van actuele ontwikkelingen. Meer informatie over het slachtofferbeleid is te vinden op www.justitie.nl onder 'recht en rechtsbijstand'.

Actueel

- **Verplichte bloedtest bij misdrijf met risico voor besmetting**

Het openbaar ministerie heeft op 1 juni 2010 de bevoegdheid gekregen een verdachte of een derde te verplichten mee te werken aan een bloedtest. Daarmee kan worden vastgesteld of deze personen drager zijn van het HIV-virus of van ernstige besmettelijke ziekten als hepatitis B of C, die bij het plegen van een strafbaar feit kunnen zijn overgedragen op het slachtoffer. Als besmetting door de verdachte is overgebracht, kan dat ook bij het slachtoffer blijvend zwaar lichamelijk letsel tot gevolg hebben of in sommige gevallen levensbedreigend zijn. Slachtoffers hoeven hierdoor niet meer middels een kort geding via de civiele rechter medewerking van een weigerachtige verdachte af te dwingen.

Uitgangspunt is dat de verdachte vrijwillig meewerkt aan de afname van bloed; bij weigering kan de officier van justitie een bevel geven de test te ondergaan na toestemming van de rechter-commissaris. De verdachte mag een tegenonderzoek laten uitvoeren.

De verplichting om aan een test mee te werken kan alleen als sprake is van een verdachte en aanwijzing bestaat dat besmetting door dat misdrijf is overgebracht. Mocht de officier van justitie weigeren om bij de verdachte een bloedtest te laten afnemen dan kan het slachtoffer van een gewelds- of zedendelict aan de rechter-commissaris vragen de verdachte alsnog te laten testen op het HIV-virus of hepatitis B of C. Deze mogelijkheid betekent een verdere erkenning van de eigen positie van het slachtoffer in de strafrechtelijke procedure.

- **Nabestaandenbijeenkomst**

Op donderdag 8 juli 2010 heeft een door het Ministerie van Justitie georganiseerde bijeenkomst voor nabestaanden plaatsgevonden. Thema van deze bijeenkomst was “de gevolgen van partnerdoding voor nabestaanden”. De bijeenkomst bestond uit twee delen. In het eerste deel zijn er presentaties

gegeven door Bureau Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming en het Psychotraumacentrum UMC. Deze presentaties zijn goed ontvangen waarbij de aanwezige vertegenwoordigers van nabestaanden veel vragen hebben gesteld aan de afgevaardigden van de genoemde organisaties die de presentaties verzorgden.

In het tweede deel werden de aanwezigen verdeeld over twee werkgroepen om in kleiner verband te praten over de onderwerpen “regelgeving in de praktijk” en “communicatie met nabestaanden”. In de werkgroepen kwam naar voren kwam dat de huidige inrichting van Bureau Jeugdzorg het bemoeilijkt om landelijk een uniforme werkwijze in te voeren die voldoet aan uniforme kwaliteits- en zorgvragen. De aanwezige nabestaanden gaven aan deze uniformiteit wel zeer wenselijk te achten. Zowel de presentaties als de inbreng van de medewerkers van Psychotraumacentrum UMC in de werkgroepen werd door alle aanwezigen zeer gewaardeerd. Zij maakten goed en onderbouwd met voorbeelden uit de praktijk inzichtelijk hoe keuzes die gemaakt worden voor het bestwil van kinderen anders ervaren kunnen worden door nabestaanden. De discussies in beide werkgroepen waren – zo bleek tijdens de afsluitende evaluatie- voor alle aanwezigen leerzaam en hebben bijgedragen aan meer onderling begrip.

- **Dag herdenken geweldslachtoffers**

Op 25 september 2010 worden in Doetinchem door nabestaanden de slachtoffers van geweld herdacht. Bij deze herdenking zullen Hare Majesteit de Koningin en de Minister van Justitie aanwezig zijn. Meer informatie over deze dag kunt u vinden op www.dagherdenkengeweldslachtoffers.nl.

Actueel project VPS

- **Balance Score Card slachtofferloketten**

Per 16 september 2010 gaan alle pilot slachtofferloketten in Nederland een maandelijkse ketenrapportage opleveren. In die rapportage staan veel gegevens over de hulp en zorg aan slachtoffers. Het lijkt wellicht tegenstrijdig; informatie vanuit een zo persoonlijke en geïntegreerde werkwijze uitdrukken in cijfers. Maar niets is minder waar volgens Eelco

Knops, coördinator van het slachtofferloket in Utrecht: “Die cijfers helpen ons in de communicatie naar de organisaties en tussen de organisaties onderling. Er ontstaat een gesprek over ieders bijdrage aan de gezamenlijke doelen.” Samen met Edwin Westerlaken, beleidsmedewerker BIV (Bestuurlijke Informatievoorziening) van het OM in Utrecht ontwikkelde hij een ketenrapportage die nu landelijk wordt ingevoerd.

Eelco: “Begin 2009 kreeg ik van onze regionale stuurgroep de opdracht om een instrument te ontwikkelen dat inzicht geeft in alle producten en diensten die het slachtofferloket levert. Dat instrument kan dan dienen als hulpmiddel om te sturen op de resultaten van die producten en diensten. Een van de doelen was om daardoor meer en beter te kunnen communiceren met alle partners over wat goed gaat en wat verbetering behoeft. Zodoende ben ik naar Edwin gestapt, die voor het OM in Utrecht managementrapportages verzorgt.” Met z’n tweeën hebben ze toen gedurende enkele maanden uit bergen informatie verschillende indicatoren gefilterd. “Het is een hele puzzel,” zegt Edwin, “want je wilt allerlei zaken meten, maar ook niet teveel. Je moet dus indicatoren vaststellen die redelijk globaal zijn, maar wel genoeg zeggen om een goed beeld te krijgen om ergens over te discussiëren. We meten bijvoorbeeld het aantal gecontroleerde voeringen instromen, hoeveel slachtoffers een aanvraag doen voor een gesprek met de officier, hoeveel geïnde schadetransacties er zijn geweest, en ga zo maar door.” Eelco voegt toe: “Aan elke indicator is de naam van een verantwoordelijke gekoppeld. Dus als de cijfers iets bijzonders laten zien, dan is duidelijk wie wij erop kunnen aanspreken en met wie we kunnen zoeken naar verbeteringen.

In de ketenrapportage staan dus indicatoren die informatie geven over de producten van het slachtofferloket. Elke partner (OM, politie en Slachtofferhulp Nederland) levert daarvoor gegevens aan. “In het begin was dat wel even wennen,” vertelt Eelco. “Het is natuurlijk best spannend om gegevens uit te wisselen. Alles wordt inzichtelijk door zo’n rapportage. Maar uiteindelijk levert het alleen maar goeds op, omdat je door het

analyseren van de cijfers ontwikkelingen en trends ziet. Door die cijfers zoek je met elkaar de discussie op, ga je met elkaar in gesprek. We kunnen de dienstverlening aan slachtoffers alleen maar verbeteren door samen op te trekken. Door zo’n rapportage creëer je ook verwachtingen. Waar mensen het eerder spannend vonden om gegevens uit te wisselen, ziet men nu elke keer met smart de rapportages tegemoet!”

In juli 2009, enkele maanden nadat Eelco en Edwin gestart waren met het ontwerp van de regionale rapportage, kwam de landelijke werkgroep Management Informatie Versterking Positie Slachtoffer met eenzelfde verzoek: een rapportage waarin alle producten van het slachtofferloket landelijk kunnen worden gemeten en geanalyseerd. Aangezien het regionale Utrechtse model al zover ontwikkeld was, vormde dat de basis voor de landelijke rapportage. Eelco: “We hebben, naast de indicatoren van politie, Slachtofferhulp Nederland en OM, op verzoek van het landelijke project gegevens toegevoegd van het CJIB en het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Het resultaat is nu een landelijke rapportage die door elk slachtofferloket in Nederland kan worden gemaakt. Zodoende kun je loketten onderling vergelijken maar ook landelijke conclusies trekken op basis van uniforme rapportages. Die uniformiteit is een belangrijk onderwerp op de pilot-loketten.”

In het najaar van 2009 hebben de beide heren de rapportage verder verfijnd en is er bijvoorbeeld ook een definitielijst gemaakt. Daarmee wordt voor elke lezer duidelijk wat de indicatoren en cijfers precies zeggen. Eelco: “Vervolgens hebben collega’s uit Breda & Rotterdam het document getest op begrijpbaarheid en zij gaven een positieve reactie. Tot en met maart hebben we de rapportage in het aangepaste landelijke format getest in Utrecht. Afgelopen 22 juni hebben we de rapportage overgedragen aan alle slachtofferloketten. En die presenteren dus op 16 september voor het eerst allemaal hun ketenrapportage.” Edwin: “Wel een beetje jammer dat de periode van puzzelen voorbij is, dat vond ik wel het leukst. Maar het blijft interessant om steeds bij elkaar in de keuken te kijken. Zodoende kunnen we elkaar aanspreken op

de resultaten en adviseren over slimme verbeteringen; als het niet goed gaat, maar ook als het wel goed gaat.”

De ketenrapportage levert dus veel informatie op over alle slachtofferloketten in Nederland. Maar wat gebeurt er vervolgens met al die rapportages en informatie? Eelco: “Elke maand levert elk loket straks een ketenrapportage op. Die wordt drie keer per jaar geanalyseerd voor de lokale stuurgroep en het arrondissementaal justitieel beraad (AJB). Naast een sturingsinstrument voor de stuurgroep en mijzelf is de rapportage ook een verantwoordingsinstrument voor de subsidieverstrekker, het ministerie van justitie. Ook zal de rapportage een plek gaan krijgen in het landelijke project. Eventuele knelpunten die gesignaleerd worden, leggen zij dan terug bij de regionale coördinator. Die gaat dan samen met de betrokken partners oplossingen zoeken. En natuurlijk koppelen we dat ook terug naar alle medewerkers, zodat iedereen weet hoe we ervoor staan.”

De grootste winst van deze landelijke ketenrapportage volgens beide heren is dat de communicatie tussen de ketenpartners beter kan worden. Doordat je informatie deelt en deze gezamenlijk analyseert, weet je enerzijds hoe je het als loket doet maar anderzijds ook wat de bijdrage is van de verschillende partners. En dus kun je elkaar heel gemakkelijk aanspreken op die bijdrage om de gezamenlijke doelstellingen te halen: meer en betere communicatie. De cijfers dienen in dit geval de woorden.

- **Boekje over het vernieuwd slachtofferloket**

Meer weten over de vernieuwde slachtofferloketten? In het boekje “Van alles over het Vernieuwd Slachtofferloket” krijgt u door middel van best practices, interviews en achtergrondinformatie een beeld van dit project. Het boekje is gratis te verkrijgen door een mail te sturen naar slachtofferbeleid@minjus.nl met daarin het aantal gewenste boekjes en het postadres vermeld.

Actueel organisaties

- **Nieuwe directeur Schadefonds Geweldsmisdrijven**

Sinds 1 juli 2010 is mevrouw Nina Huygen directeur van het Schadefonds Geweldsmisdrijven. Mevrouw Huygen was tot voor kort de politiek assistent van voormalig staatssecretaris van Justitie, mevrouw N. Albayrak.

- **Samenwerking Slachtoffer in Beeld en Slachtofferloket Utrecht**

Op 15 september 2010 start een pilot waarbij Slachtoffer in Beeld samenwerkt met het Slachtofferloket Utrecht. Doelstelling van de pilot is om meer slachtoffers en nabestaanden te informeren over het bestaan van Slachtoffer in Beeld en over de mogelijkheid van een slachtoffer-dadergesprek.

Slachtoffer in Beeld organiseert sinds 2007 landelijk slachtoffer-dadergesprekken. Daarbij wordt samengewerkt met verschillende netwerkpartners uit de justitieketen. Om slachtoffers te informeren over ons bestaan werkt Slachtoffer in Beeld samen met Slachtofferhulp Nederland. Vanaf 15 september 2010 wordt ook samengewerkt met het Informatieloket Utrecht. Tijdens de pilot wordt samen met de informatiebrief van het Informatieloket Utrecht, een brief en folder van Slachtoffer in Beeld verstuurd naar slachtoffers. Op deze manier worden slachtoffers geïnformeerd over onze organisatie en over wat wij voor slachtoffers kunnen betekenen. Slachtoffers kiezen vervolgens zelf, op hun eigen moment, of zij meer willen weten over onze organisatie en slachtoffer-dadergesprekken.

In de brief die slachtoffers van Slachtoffer in Beeld ontvangen, worden zij verwezen naar de website www.slachtofferinbeeld.nl. Op de site vinden slachtoffers meer informatie over Slachtoffer in Beeld en slachtoffer-dadergesprekken; maar ook over de mogelijkheden voor aanmelding.

De pilot duurt een jaar. Bij een positieve evaluatie is het streven om de pilot landelijk uit te rollen.

Actueel Beleid

- **Actueel Internationaal**
- **Ontwikkelingen regelgeving binnen de EU**

De Europese Commissie (EC) werkt aan een plan om de positie van slachtoffers van criminaliteit en terrorisme te verbeteren. Dit ter uitvoering van de afspraken die de lidstaten van de EU hebben gemaakt in het Stockholmprogramma. In het actieplan ter uitvoering van het Stockholmprogramma is opgenomen dat de commissie in 2011 met een wetgevingsvoorstel komt voor een overkoepelend instrument voor de bescherming van slachtoffers. De overkoepelende richtlijn zou het huidige kaderbesluit over de positie van slachtoffers in het strafproces (2001) en de richtlijn over schadevergoeding (2004) moeten vervangen.

Tevens komt de EC met een actieplan voor praktische maatregelen waaronder de ontwikkeling van een Europees beschermingsbevel. Voor een Europees beschermingsbevel (European protection order) ligt er al een concreet voorstel ter tafel dat begin dit jaar door het Spaans voorzitterschap is opgesteld. Dat voorstel regelt dat slachtoffers die in een lidstaat beschermd worden door een (straf-, civiel- of administratief-rechtelijk) contactverbod of locatieverbod deze bescherming ook in een andere lidstaat op eenvoudige wijze kunnen invoeren. Besluitvorming over dat voorstel is nog niet rond. De Raad en het Europees parlement moeten zich er nog (nader) over buigen.

In de werkgroepbijeenkomsten over maatregelen voor slachtoffers werd er door veel landen op gewezen dat met name de uitvoering van de regelgeving beter moet. Een nieuwe richtlijn zou zich niet teveel moeten richten op nieuwe rechten maar vooral op het concreet maken en de implementatie van bestaande rechten.

Op dit moment verzamelt de EC informatie van de lidstaten op basis waarvan zij een voorstel gaan maken. Op http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_public_en.htm

public_en.htm kan iedere EU-burger of organisatie zijn of haar mening kenbaar maken over de rechten, hulp en bescherming van slachtoffers. Deze consultatie sluit op 30 september 2010.

De positie van slachtoffers in de EU wordt echter niet alleen bepaald door de algemene regelgeving over slachtoffers zoals in het kaderbesluit uit 2001 is neergelegd. Voor bepaalde groepen slachtoffers gelden specifieke regels. Twee kaderbesluiten die in dit kader relevant zijn zullen worden vervangen door richtlijnen. Het gaat daarbij om de richtlijn ter bestrijding van seksueel misbruik, seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie en een richtlijn inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers. Beide richtlijnen liggen op dit moment voor behandeling bij de Raad en het Europees parlement. De rechten die slachtoffers in deze documenten krijgen zullen naar verwachting ook van invloed zijn op de nieuwe algemene richtlijn voor slachtoffers waar de EC nu aan werkt.

Colofon

Dit is een publicatie van:

Ministerie van Justitie | Directie Sanctie- en Preventiebeleid

Schedeldoekshaven 100 | 2511 EX Den Haag

Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag

T 070 370 7086 | F 070 370 7250

slachtofferbeleid@minjus.nl | www.slachtofferzorg.nl